

Handläggare
Anders Larsson

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2024-04-08

Ärendebeteckning
SFN 2024/0079

Servicenämnden

Remiss - Inköps- och upphandlingspolicy för Kalmar kommunkoncern

Förslag till beslut

Servicenämnden skickar redovisat förslag av inköps- och upphandlingspolicy för Kalmar kommunkoncern på remiss till berörda intressenter.

Sista svarsdag för remissen är den 30 augusti 2024.

Bakgrund

Nuvarande upphandlingspolicy är från 2017 och det finns behov av att uppdatera den. Syftet är att förenkla och tydliggöra upphandlingsprocessen. Grunden är att det ska vara lätt att göra rätt och samordna kommunkoncernens inköp. Upphandlingspolicyn ska omfatta hela Kalmar kommunkoncern samt alla typer av upphandlingar så som varor, tjänster och entreprenörer.

Upphandlingspolicyn med tillhörande riktlinjer ska säkerställa att Kalmar kommun följer lagen om:

- Offentlig upphandling (LOU)
- Upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)
- Valfrihetssystem (LOV)
- Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFSS)

Inköps- och upphandlingspolicyn remitteras nu till ett antal instanser för förankring samt för att fånga upp eventuella synpunkter.

Tidplan

Efter beslut om remissversion skickas denna ut till berörda instanser. Svar på remissförfrågan önskas senast den 30 augusti 2024. Därefter kommer inkomna yttrande att sammanställas och eventuella revideringar att göras.

Beslut av den slutliga versionen förväntas ske av kommunfullmäktige innan årsskiftet 2024.

Anders Larsson
inköpschef

Bilagor

Inköps- och upphandlingspolicy Kalmar kommunkoncern – remissversion
Följebrev – Inköps- och upphandlingspolicy Kalmar kommunkoncern

STYRANDE DOKUMENT

Fastställt av
Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig
Anders Larsson
inköpschef

Beslutsdatum

1 (7)

Inköps- och upphandlingspolicy för Kalmar kommun-koncern

Upphandlingspolicyn gäller Kalmar kommunkoncern. Alla typer av upphandlingar omfattas, däribland inköp av varor, tjänster och entreprenader.

Upphandlingspolicyn med tillhörande riktlinjer ska säkerställa att Kalmar kommunkoncern följer lagom om:

- offentlig upphandling (LOU),
- upphandling inom försörjningssektorerna (LUF),
- valfrihetssystem (LOV),
- upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS)

och dess grundläggande principer samt att kommunkoncernens inköp och upphandlingar sker på ett hållbart, kvalitetssäkrat, kostnadseffektivt, affärs- mässigt och rättvist sätt.

Innan inköp eller upphandling sker ska utredning först göras om varan eller tjänsten nödvändigtvis behövs, samt om behovet av varan eller tjänsten redan täcks av befintliga ramavtal eller kan förses av befintliga resurser inom koncernen. Återbruk av varor ska eftersträvas av fler produktkategorier än möbler.

För att samordna samt rätts- och kvalitetssäkra Kalmar kommunkoncerns upphandlingar av varor och tjänster över direktupphandlingsgränsen ska överläggning alltid ske med upphandlingsenheten om hur upphandlingen bör genomföras. Entreprenader kan upphandlas av enskilda bolag samt av projekt och byggenheten i dialog med entreprenadnätverket i kommunkoncernen.

Uppdragsgivande förvaltning eller bolag ska alltid och i god tid kontakta upphandlingsenheten beträffande innehåll och planering av upphandling. Uppdragsgivare ska vara delaktiga i upphandlingsprocessen bland annat genom att ta fram kravspecifikation och delta i utvärderingen av anbud. Uppdragsbeställningar över direktupphandlingsgränsen ska attesteras av bolags och/eller förvaltningschef alternativt behörig företrädare för verksamheten så som verksamhetschef eller likvärdig nivå.

Inköp ska göras via upphandlade avtal och beställning ska ske i kommunkoncernens e-handelssystem. Direktupphandling ska ske enligt anvisning i verksamhetshandboken.

Kalmar kommun

Upphandling ska bidra till att Kalmar kommunkoncerns verksamhetsmål nås. Det innebär att samtliga upphandlingar, avtal eller inköp som kommunkoncernen genomför ska:

1. vara rättssäkra, affärsmässiga, kostnadseffektiva och följa respektive upphandlingslagstiftning.
2. genomföras så att beställaren får varor och tjänster enligt avtalad funktion, kvalitet, miljöprestanda och säkerhet till mest fördelaktiga totalkostnad.
3. utföras så att konkurrens tillvaratas- genom ett öppet, likabehandlande och icke-diskriminerande genomförande.
4. bidra till att personer som står långt från arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning.
5. säkerställa en miljömässig, ekonomisk, social hållbarhet och särskild hänsyn ska tas till barn och unga.
6. säkerställa att kommunens leverantörer agerar etiskt och ansvarsfullt.
7. sträva efter att attrahera flera högkvalitativa leverantörer som kan bidra till att utveckla den kommunala verksamheten genom sina leveranser mot de visioner, strategier och mål som kommunkoncernen beslutat.
8. följas upp regelbundet och systematiskt.

Riktlinjer till upphandlingspolicy

Riktlinjerna är avsedda att förtydliga och utveckla bestämmelserna i policyn. Samtliga upphandlingar, avtal och inköp som kommunkoncernen genomför ska:

1. Vara rättssäkra, affärsmässiga, kostnadseffektiva och följa respektive upphandlingslagstiftning

Affärsmässighet innebär att alla som är inblandade i en upphandling agerar professionellt med kommunens bästa för ögonen. Kommunens riktlinjer mot mutor och jäv ska alltid följas. Vid alla kontakter ska leverantörerna behandlas likvärdigt och reglerna om offentlighet och sekretess ska beaktas.

Där så är fördelaktigt ska upphandling genomföras tillsammans med samverkanskommuner eller andra upphandlande myndigheter.

Innan inköp eller upphandling sker ska det först undersökas om kommunkoncernen har möjlighet att utföra kontraktet med egna befintliga resurser. Så kan vara fallet med utförande av viss service eller konsulttjänster som kommunikation eller HR.

Anskaffning av vara eller tjänst ska vara planerad i så god tid att denna policy kan säkerställas. Tidplanen ska innehålla utrymme för att ta fram upphandlingsdokument av god kvalitet, tillräcklig tid för utvärdering samt rimlig leveranstid för leverantören.

2. Genomföras så att beställaren får varor och tjänster enligt avtalad funktion, kvalitet, miljöprestanda och säkerhet till mest fördelaktiga totalkostnad

Totalkostnadstänkande innebär att kostnader ska värderas ur ett livscykelperspektiv. Drift, underhåll, frakt, livslängd och eventuell demontering är exempel på parametrar att ta hänsyn till.

3. Utföras så att konkurrens tillvaratas - genom ett öppet, likabehandlande och icke-diskriminerande genomförande

Sund konkurrens är en förutsättning för goda affärer. Kommunkoncernen är skyldig att begära in och kontrollera bevis avseende obligatoriska uteslutningsgrunder. För att främja konkurrens på lika villkor ska kommunkoncernen även använda lagstiftningens möjligheter avseende frivilliga uteslutningsgrunder.

Upphandling ska vara en del av kommunkoncernens arbete med att motverka organiserad brottslighet. Lagens principer om ickediskriminering, likabehandling, proportionalitet, öppenhet, ömsesidigt erkännande och konkurrens ska alltid följas.

Kalmar kommunkoncern strävar efter att ha en varierad leverantörsbas där även mindre företag och företag från idéburen sektor ingår. Vid planering av upphandling och inköp ska hänsyn tas till mindre företags behov av information och framförhållning. Större upphandlingar ska om möjligt utformas så att det är möjligt att lägga anbud på avgränsade delar. En bedömning av de samlade kravens inverkan på möjligheterna för små och medelstora företag att delta i upphandlingen ska göras innan upphandlingen publiceras.

4. Bidra till att personer som står långt från arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning

Kalmar kommunkoncern ställer dialogkrav i upphandlingar som kan bereda möjlighet för sysselsättning. Vidare ska Kalmar kommunkoncern tillämpa reserverade upphandlingar på områden där så är lämpligt för att möjliggöra att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden gällande integration och/eller funktionsnedsättning bereds möjlighet till sysselsättning.

5. Säkerställa en miljömässig, ekonomisk, social hållbarhet och särskild hänsyn ska tas till barn och unga

FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030 ska vara vägledande för all upphandling och inköp. Samtliga upphandlingar och inköp ska ske med ett medvetet miljömässigt, ekonomiskt och socialt ansvarstagande och hänsyn ska tas till samtliga relevanta och rimliga hållbarhetsdimensioner.

Samtliga varor, tjänster och entreprenader som Kalmar kommunkoncern finansierar ska produceras/utföras under goda arbetsrättsliga villkor. Kontraktsvillkor avseende hållbara leveranskedjor ska användas i de upphandlingar där det inte är låg risk för brott mot ILO:s grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet, FN:s barnkonvention samt tillverkningsländernas nationella lagstiftning om arbetarskydd, arbetsmiljölag-stiftning, arbetsrätt och miljölagstiftning.

Arbetstagare som utför upphandlade kontrakt i Sverige ska ha arbetsvillkor motsvarande de villkor som arbetsmarknadens nationella kollektivavtal, eller hängavtal. Därför ska Kalmar kommunkoncern där det är behövt ställa krav på lön, semester och arbetstid samt försäkrings-skydd och pensioner för leverantörens arbetstagare.

Möjligheten att begära in förklaring, och om behövt förkasta ett anbud eller häva ett avtal om miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter har åsidosatts ska användas, t.ex. vid anbud med misstänkt låga anbudspriser.

Kopplat till de sociala krav som ställs ska det finnas skrivningar om sanktioner vid avtalsbrott, samt att leverantören ska acceptera en revision från Kalmar kommunkoncern eller oberoende tredje part.

I Kalmar kommunkoncens upphandlingsdokument ska anges att en redovisning avseende leverantörens inkomster bakåt i tiden kan komma att efterfrågas. Detta för att finna svar på att pengar inkommit i företaget på legala grunder.

Alla leverantörer ska följa och uppfylla för tjänsten gällande lagstiftning. Med lagstiftning likställs även myndigheters föreskrifter. Kalmar kommunkoncens beslutade ambitioner om jämställdhet, hbtqi, tillgänglighet och antidiskriminering ska tillämpas.

Kontraktsvillkor om antidiskriminering, där krav på aktiva åtgärder tydligt framgår, ska användas och bevis på aktiva åtgärder ska vid begäran kunna visas upp av leverantören. Där det är relevant ska förtydliganden kopplat till tillgänglighet göras, t.ex. gällande universell utformning av offentliga miljöer, produkter och tjänster.

Jämställdhetsperspektivet ska beaktas vid all upphandling. Upphandlad vara, tjänst eller entreprenad ska i möjlig mån ej påverka användarens rätt till likvärdig service och rättvis resursfördelning. Krav ska ställas på att leverantören själv bedriver ett proaktivt jämställdhetsarbete.

Vid alla upphandlingar och inköp kopplade till miljöer där människor vistas ska hänsyn tas till kortsiktig och långsiktig hälsa. Barn och ungas miljöer är särskilt prioriterade och barnens perspektiv ska alltid beaktas. Kommunkoncens upphandlingar och inköp ska bidra till att skapa en så trygg och giftfri förskola och skola som möjligt. Hållbara och giftfria material och produkter ska eftersträvas. Utfasningsämnen från kemikalieinspektionens PRIO-lista får inte användas då de är cancerogena, mutagena eller har andra särskilt farliga egenskaper.

Vid upphandlingar och inköp ska kommunkoncens i första hand efterfråga produkter eller tjänster som:

- är gjorda av hållbara giftfria material och medför låg miljöpåverkan genom miljösmarta idéer, processer och/eller design.
- är cirkulära. Exempelvis att återvunnen och/eller biobaserad råvara/material använts, emballage optimeras, avfall minimeras och resurser tas tillvara genom att cirkulera dem i återbruk.
- kan anpassas vid behov och över tid för att förlänga livslängden.
- är möjliga att reparera, demontera och återvinna/återbruka.

Produkter eller tjänster som uppfyller ovan nämnda punkter kan premieras.

Krav på fossilfritt drivmedel bör ställas i proportionalitet till vad som upphandlas. Med fossilfritt drivmedel menas i första hand biogas, ren eldrift eller vätgas, i andra hand etanol och biodiesel.

Kommunens redundans i kris/säkerhet tillsammans med MSB:s riktlinjer behöver vägas in. I dessa fall kan exempelvis fordon med annat drivmedel upphandlas.

Kommunkoncens ska etappvis med start 2025 införa krav på fossilbränslefria transporter vid upphandling av entreprenader och ramavtal. Fullmäktiges

krav enligt tidigare beslut är att år 2025 kommer vara 25% fossilfritt för att sedan ökas med 25 % per år till 100 % 2028. Undantag ska motiveras.

Det etiska och ekologiska sortimentet ska kontinuerligt utökas. Krav ska ställas på att kött, mjölk och ägg har producerats med en djurskyddsnivå som motsvarar de svenska kraven, liksom att de inte kommer från djur som behandlats med hormoner eller antibiotika i tillväxtfrämjande syfte. Krav ska ställas på statistik för ursprungsmärkning och tydlig innehållsdeklaration.

Utöver ovan ska krav ställas på att leverantören kan redovisa sin miljöpåverkan och arbetar systematiskt för att hantera den. Kalmar kommunkoncern har för avsikt att klimatberäkna all verksamhet inklusive utsläpp som kommer från inköpta produkter och tjänster. Krav kommer succesivt att ställas på att leverantören kan påvisa klimatavtryck från varje produkt och tjänst.

6. Säkerhetsställa att kommunens leverantörer agerar etiskt och ansvarsfullt

Kalmar kommunkoncern har nolltolerans mot givande och/eller tagande av muta samt mot alla former av korruption. Koncernens leverantörer ska inte använda eventuella kryphål i skattelagstiftningen för att minska sin skattebörda i Sverige. Överföringar av kraftigt nedskrivna beskattningsbara vinster inom en eventuell koncern ska ej tillämpas. Kalmar kommunkoncern förbehåller sig rätten att begära ut land-för-landredovisning av skatt, som ger en helhetsbild av leverantörens totala internationella verksamhet. Uppgifter som leverantören förbinder sig att lämna ut begränsas enbart av nationell- och internationell lagstiftning. Kalmar kommunkoncern kommer alltid att anmäla avvikelser till ansvarig myndighet samt polisanmäla misstänkta brott. Kalmar kommunkoncern har aktivt tagit ställning för att motverka risken för att bidra till pengatvätt.

7. Sträva efter att attrahera flera högkvalitativa leverantörer som kan bidra till att utveckla den kommunala verksamheten genom sina leveranser mot de visioner, strategier och mål som kommunkoncernen beslutat

Kommunkoncernen ska ständigt utvärdera och omvärdera behoven av produkter och tjänster. Marknaden ska bevakas och lyssnas av för att fånga upp nya innovationer som kan effektivisera kommunkoncernen.

Det ska finnas utrymme för upphandlingar som driver utveckling av nya och hållbara lösningar. Exempelvis genom innovationsupphandling, vilket betyder att Kalmar kommunkoncern i upphandlingsprocessen främjar innovation genom att efterfråga eller tillåta nya lösningar som ännu inte finns på marknaden. För att ytterligare öppna upp för innovativa lösningar och bredda konkurrensen ska inköpsbehovet om möjligt, formuleras utifrån vilken funktion som efterfrågas och vilket mål som ska nås.

8. Följas upp regelbundet och systematiskt

Kommunkoncernens leverantörer med avtal kommer att följas upp under avtalstiden. Omfattningen av uppföljningen anpassas till avtalets värde och relevanta parametrar på respektive område.

Om avvikelser upptäcks är Kalmar kommunkoncerns utgångspunkt att dessa ska åtgärdas. I de fall överenskomna åtgärder inte genomförs inom den tidsram som satts upp kan vite/sanktioner bli aktuella. Detta ska vara tydligt reglerat i avtal mellan Kalmar kommunkoncern och dess leverantörer.

Remiss av förslag till inköps- och upphandlingspolicy Kalmar kommunkoncern

Nuvarande upphandlingspolicy är från 2017 och det finns behov av att uppdatera den. Syftet är att förenkla och tydliggöra upphandlingsprocessen. Grunden är att det ska vara lätt att göra rätt och samordna kommunkoncernens inköp. Upphandlingspolicyen ska omfatta hela Kalmar kommunkoncern samt alla typer av upphandlingar så som varor, tjänster och entreprenörer.

Upphandlingspolicyen med tillhörande riktlinjer ska säkerställa att Kalmar kommun följer lagen om:

- Offentlig upphandling (LOU)
- Upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)
- Valfrihetssystem (LOV)
- Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS)

Inköps- och upphandlingspolicyen remitteras nu till ett antal instanser för förankring samt för att fånga upp eventuella synpunkter.

Anvisningar för remissinstanser

Synpunkter skickas till serviceforvaltningen@kalmar.se senast den 30 augusti 2024.

Därefter kommer inkomna yttrande att sammanställas och eventuella revideringar att göras. Beslut av den slutliga versionen förväntas ske av kommunfullmäktige innan årsskiftet 2024.

Om ni önskar få en dragning av inköps- och upphandlingspolicyen eller om ni har frågor om remissen kontakta Anders Larsson, inköpschef, 010-35 200 20 anders.larsson@kalmar.se

Sändlista

Integration- och arbetsmarknadsnämnden
Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsnämnden
Landsbygdsnämnden
Omsorgsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden

Vatten- och miljönämnden
Kalmarunds överförmyndarnämnd

Kalmar kommunbolag AB
Destination Kalmar AB
Kalmarhem AB
Kalmar Vatten AB
Kalmar Hamn AB
Växtplats i Kalmar AB (VIKAB)
Kalmar Science Park AB

Trygghet och säkerhet